

Monumentnummer*: 518661

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **09 oktober 2001**
Kadaster deel/nr **82647/55**

*Woonplaats**
Valkenswaard

*Gemeente**
Valkenswaard

*Provincie**
Noord-Brabant

*Kadastrale gemeente**
Valkenswaard

*Sectie**
B

*Kadastraal object**

Appartement aanduiding

Grondperceel
2557

Omschrijving**

Inleiding.

Aan de westzijde van de zogeheten 'Kleine Markt', op de kruising van enkele wegen, werd in 1890 de Neo-Gotische NEDERLANDSE HERVORMDE KERK gebouwd op de plaats waar in 1809 het eerste protestantse kerkgebouw was verzezen. Aannemer was Van der Struyk uit Oisterwijk. Het gebouw, dat in 1969 werd overgedragen aan de gemeente Valkenswaard en de functie van trouwzaal kreeg, staat sinds 1973 bekend onder de naam 'Weerderhuis'.

Beschrijving.

Bakstenen kruiskerk met lager koor en ingangspartij onder zadeldaken gedekt met lei in Maasdekking. In alle gevels zijn op regelmatige afstand speklagen van gele verblendsteen aangebracht. De tuitgevels zijn alle voorzien van uitgemetselde schouders en afgedekt met ezelsruggen van daktegels. Uitgezonderd de voorgevel zijn alle gevels voorzien van een bakstenen waterlijst. De zadeldaken zijn voorzien van bakgoten op uitgemetselde geprofileerde lijsten waarin onder andere een muizetand. Alle venster- en deuropeningen zijn voorzien van afgeschuinde dagkanten. Vensters en lichten hebben allen een geometrische glas-in-lood-vulling, in de voorgevel voorzien van gekleurd glas. De vensters hebben hardstenen dorpels.

De lagere ingangspartij aan de westzijde heeft een hardstenen trap die leidt naar een opgeklampte vleugeldeur met gesmede gehengen, klopper en slotplaat onder een door een getoogde strek gedragen korfbog. Daarboven een rondbogig drielichtvenster met hardstenen dorpel waarboven drie rondvensters. De deur en het drielichtvenster bevinden zich in een over de gehele hoogte van de gevel aangebrachte rondbogige nis. In de toppen van de ingangspartij en de kruisarm respectievelijk een aan de bovenzijde getrap

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

licht en een rondbogig licht. Aan de noordzijde, in de hoek van de kruisarmen een uitgemetselde trapkoker onder koepeldak bedekt met zink. In de trapkoker twee aan de bovenzijde getrapte lichten. Aan de zuidzijde van deze en aan beide zijden van de oostelijke kruisarm een rondboogvenster.

In de gevels van de kruisarmen aan noord- en zuidzijde een rondbogig drielichtvenster met boven in de top een getrap licht.

In de top van de oostelijke kruisarm een blind rondboogvenster.

Het lagere koor heeft in de gevel een rondbogig tweelichtvenster waarboven een rondvenster, het geheel in een rondbogige nis. Boven deze nis een aan de bovenzijde getrap licht. In de zuidgevel van het koor een opgeklampte deur met gehengen waarvoor een lage bakstenen trap.

Op de kruising een opengewerkte houten dakruiter op achthoekige plattegrond met laag ingesnoerde spits op geprofileerde klossen met lei in Maasdekking. Op de top van de spits een smeedijzeren ster.

In de voorgevel, boven de deur een gevelsteen: 'DE EERSTE STEEN VAN DIT KERKGEBOUW / IS GELEGD DEN 13 JULI 1890 DOOR DEN / WEL EDELEN HEER G.W. BOOT HZN / KERKVOOGD DER HERVORMDE GEMEENTE / TE VALKENSWAARD E.N.

In het geheel gepleisterde interieur zijn de ingangspartij en het koor door muren van de kruiskerk gescheiden. In de muur naar de ingangspartij een opgeklampte, getoogde vleugel deur met hardstenen dorpel. Boven de ingangspartij een balkon met planken vloer, via een open, gedeeltelijk in de trapkoker opgenomen hardstenen trap bereikbaar. Het onderste gedeelte van de trap is voorzien van een smeedijzeren leuning. Het balkon is van de kerk gescheiden door een muur met rondboog waaronder een smeedijzeren balustrade. In de muur naar het koor een opgeklampte deur onder gemetselde rondboog met hardstenen geboorte- en sluitsteen en dorpel.

Over de gehele muur een halfronde waterlijst. In de viering een graatgewelf op een geprofileerde waterlijst. In de kruisarmen en koor tongewelven. In de ingangspartij een vlakke zoldering. Onder de vensters een afzaat. Op de vier hoeken van de viering colonetten met hardstenen basement en kapiteel. De vloer bestaat uit hardstenen plavuizen. In het kerkgebouw zijn nog vier oorspronkelijke eikenhouten kerkbanken aanwezig.

Waardering.

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het protestantisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de hervormde dorpskerk. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de voor een hervormde kerk vrij uitzonderlijke stijl en de detaillering. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering in oppositie tot de katholieke kerk, verbonden met de ontwikkeling van de nederzetting. Het is gaaf bewaard gebleven en als neogotische hervormde kerk relatief zeldzaam.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument